

Forskaren som sa att han talade med änglar

Berättelse

Emanuel Swedenborg föddes i Stockholm år 1688. Hans far var biskop i kyrkan. Men Emanuel ville hellre förstå vetenskap. Därför studerade han matematik och hur kroppen fungerar.

Som vuxen blev Swedenborg en känd vetenskapsman. Han arbetade vid Bergskollegium, som hade hand om landets gruvor. Samtidigt forskade han om stjärnorna, om järn och om kroppens organ. Han ritade också uppfinningar, eftersom han hade många idéer. En av dem var en flygmaskin, men den byggdes aldrig. Många forskare i Europa läste hans böcker.

När Swedenborg var omkring 56 år hände något stort. Han började få starka drömmar och syner. Han berättade att Jesus hade visat sig för honom. Efter det sa Swedenborg att han kunde tala med änglar och med döda människor.

Resten av sitt liv skrev han om den andliga världen. Hans mest kända bok heter *Himmel och helvete*. Den kom ut år 1758 och handlar om livet efter döden. Vissa människor trodde på honom. Andra tyckte att han hade blivit galen.

Swedenborg dog i London år 1772. Efter hans död bildade hans anhängare en ny kyrka. I dag vilar han i Uppsala domkyrka. Han var alltså både en seriös forskare och en man som sa att han hade sett himlen.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
biskop	en hög chef i kyrkan
vetenskapsman	en person som söker kunskap
forska	söka ny kunskap noga
gruva	en plats där man tar upp metall ur berget
uppfinning	en ny sak som någon hittar på
syn	något man tycker sig se som inte finns på riktigt
andlig	som har med själen eller Gud att göra
ängel	en god varelse från himlen
anhängare	en person som följer och tror på någon
vila	På kyrkogården får de döda vila i ro.

Läsförståelsefrågor

- Var och när föddes Swedenborg?
 - i Stockholm år 1688
 - i London år 1772
 - i Uppsala år 1758
- Vad ville Emanuel helst göra som ung?
 - bli biskop som sin far
 - förstå vetenskap
 - bli målare
- Vad arbetade han med vid Bergskollegium?
 - med skolor
 - med gruvor
 - med sjukhus
- Vad sa Swedenborg att han kunde göra efter sina syner?
 - tala med änglar och döda
 - bota sjuka människor
 - flyga en maskin
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 - Swedenborgs far arbetade i kyrkan.
 - Alla människor trodde på Swedenborg.
 - Swedenborg hade en bror som också var forskare.
- Vad handlar boken *Himmel och helvete* om?
- Varför blev Swedenborg känd i Europa redan innan sina syner?
- Vad hände med Swedenborgs idéer efter att han dog?
- Varför kan man säga att Swedenborg levde två olika liv? (Tänk själv.)

Facit

1. a
2. b
3. b
4. a
5. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. Exempel på svar: Den handlar om livet efter döden.
7. Exempel på svar: Han var en känd forskare och många i Europa läste hans böcker om vetenskap.
8. Exempel på svar: Hans anhängare bildade en ny kyrka.
9. Exempel på svar: Först var han forskare och sedan blev han en religiös man som sa att han kunde tala med änglar.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten visar hur en och samma person kan vara både vetenskapsman och religiös. Tema: kunskap och tro. Passar för enkla samtal om vad man tror på och varför.

Diskussionsfrågor

- Tror du att man kan tala med döda människor? Varför eller varför inte?
- Vad skulle du vilja uppfinna om du fick välja?
- Varför tror du att vissa människor följde Swedenborg?
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en person som du tycker är spännande och varför.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Emanuel Swedenborg – https://sv.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Swedenborg
- Nationalencyklopedin (NE.se): Emanuel Swedenborg – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/emanuel-swedenborg>
- Svenskt Biografiskt Lexikon: Emanuel Swedenborg – <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=34840>
- Encyclopaedia Britannica: Emanuel Swedenborg – <https://www.britannica.com/biography/Emanuel-Swedenborg>
- Tekniska museet: Emanuel Swedenborg – <https://www.tekniskamuseet.se/lar-dig-mer/svenska-uppfinnare/emanuel-swedenborg/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Emanuel Swedenborg föddes 29 januari 1688 i Stockholm och dog 29 mars 1772 i London. Far var biskopen Jesper Swedberg. Han studerade i Uppsala, arbetade vid Bergskollegium från 1716 och var en framstående naturvetenskapsman, uppfinnare och anatom. Från 1744–1745 genomgick han en religiös kris och ägnade resten av livet åt teologi; mest känd är boken "Himmel och helvete" (1758). Hans efterföljare bildade Nya kyrkan (Swedenborgarna). Hans kvarlevor fördes till Sverige och vilar i Uppsala domkyrka (omgravning 1908). Osäkerheter: somliga uppfinningar (flygmaskin, ubåt) är skisser/idéer, inte byggda föremål – texten formulerar detta som "ritade/ skissade". Årtalet för omgravningen anges något olika i olika källor (1908 respektive 1910-talet).

